

הילך

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף ד עמוד א

הכא, כי היכי דאנן סהדי בהאי - אנן סהדי בהאי, ואפילו הכי משתבעי! - אלא, כי איתמר ותנא תונא - אאידך דרבי חייא איתמר. **דאמר רבי חייא: מנה לי בידך, והלה אומר: אין לך בידי אלא חמישים זוז, והילך - חייב.** מאי טעמא - הילך נמי כמודה מקצת הטענה דמי, ותנא תונא: שנים אוחזין בטלית. והא הכא, כיון דתפיס - [אנן סהדי דמאי דתפיס] הילך הוא, וקתני ישבע. **ורב ששת אמר: הילך פטור. מאי טעמא - כיון דאמר ליה הילך, הני זוזי דקא מודי בגוייהו - כמאן דנקיט להו מלוה דמי, באינך חמשים - הא לא מודי, הלכך ליכא הודאת מקצת הטענה.**

רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק א הלכה ג
הטוען מטלטלין על חבירו וכפר בכל ואמר לא היו דברים מעולם, או שהודה
במקצת ונתנו מיד ואמר אין לך בידי אלא זה והילך, או שאמר אמת שהיה
לך אצלי אבל מחלת לי או נתת לי או מכרת לי או החזרת לי לך או שטענו חטים
והודה לו בשעורים בכל אלו פטור משבועת התורה,
אבל חכמי הגמרא תקנו שישבע הנתבע בכל אלו שבועת היסת ויפטר, ואינו
כעין של תורה לפי שאין בהן נקיטת חפץ, וכבר ביארנו דרך שבועה של תורה
ודרך שבועת היסת בהלכות שבועות.

בית הבחירה למאירי מסכת בבא מציעא דף ד עמוד א

מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים ואותם חמשים שיש לך בידי
הילך פטור הוא משבועת מודה מקצת שאותם חמשים הרי הן כמי שבאו ליד
מלוה ואינם בכלל הטענה ונמצא שאין הטענה אלא בחמשים שכפר ונמצא
שהוא כופר בכל הטענה

יש מפרשים הטעם שמכיון שהוא מוזמן עכשו ליתן לו המקצת אינו מתירא
שלא יאריכנו מן השאר ואין כאן טעם אשתמוטי הוא דמשתמיט:

חידושי הריטב"א מסכת בבא מציעא דף ד עמוד א

אלא כי איתמר ותנא תונא על אידך דר' חייא איתמר אמר ר' חייא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא חמשים והילך חייב. פרש"י ז"ל הילך לא הוצאתים והרי הם שלך בכל מקום שהם, ונראה מדבריו תרתי חדא דמלוה שהוציאה אף על פי שנותן לו מעות אחרים בב"ד לא חשיב הילך, ועוד דכל שלא הוציאם והם בעין ברשותו אף על פי שאינם עתה בב"ד הוי הילך,

ואדרבה איפכא מסתברא דכל שנותן מעות בב"ד זה הילך גמור הוא כאילו פרע והוי באידך כופר בכל, וכל שאינם שם בב"ד אין כאן פריעה של כלום, ומשום דהוי זוזי דמלוה גופיה ברשותיה מאי הוי דהא מלוה להוצאה ניתנה ודידיה נינהו, ומיהו בפקדון ודאי כל היכא שהוא בעין ברשותו חשוב הילך אף על פי שאינו בב"ד דפקדון כל היכא דאיתיה ברשותא דמריה איתיה, והכי מוכח לקמן בג' פרות דרמי בר חמא כדבעינן לפרושי התם בס"ד, ומשכון לא חשיב הילך דהא מחוסר שומא וגוביינא, אלא אם כן דמיו קצובין ונותנו לו מיד בפרעון גמור, וידעינן דלית ליה זוזי לאידך דכל היכא דאית ליה זוזי בעין לית ליה למיפרעיה בשומת מטלטלין כדכתבי רבוותא ז"ל, וזה ברור ופשוט לפי עניות דעתי ואף על פי שרבים וגדולים חולקין בדבר. ומורי הרב נ"ר כן הורה כדברי דמשכון לא הוי הילך אלא כדאמרן.

תוספות הרא"ש מסכת בבא מציעא דף ד עמוד א

הני חמשין דקא מודי ליה כמאן דנקיט להו מלוה דמי. לספרים דגרסי מלוה אף
על גב דלהוצאה ניתנה **כיון שמונחין בעין** כמאן דנקיט להו קודם שהודה **וכמי
שלא הודה שום דבר דמי**, ויש ספרים דלא גרסי מלוה ויש להעמידה בפקדון
דהתם הילך פטור דחשיב מאי דמודי כמאן דנקיט ליה משום דכל היכא
דאיתיה ברשותא דמריה איתיה כיון שהוא בעין ואף על גב דההיא דסלעין
דינרין מיירי במלוה דילמא שטר עדיף.

הגדרת "הילך"

נתינה מיד

רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק א הלכה ג
הטוען מטלטלין על חבירו וכפר בכל ואמר לא היו דברים מעולם, או שהודה
במקצת ונתנו מיד ואמר אין לך בידי אלא זה והילך, או שאמר אמת שהיה
לך אצלי אבל מחלת לי או נתת לי או מכרת לי או החזרת לי לך או שטענו חטים
והודה לו בשעורים בכל אלו פטור משבועת התורה,
אבל חכמי הגמרא תקנו שישבע הנתבע בכל אלו שבועת היסת ויפטר, ואינו
כעין של תורה לפי שאין בהן נקיטת חפץ, וכבר ביארנו דרך שבועה של תורה
ודרך שבועת היסת בהלכות שבועות.

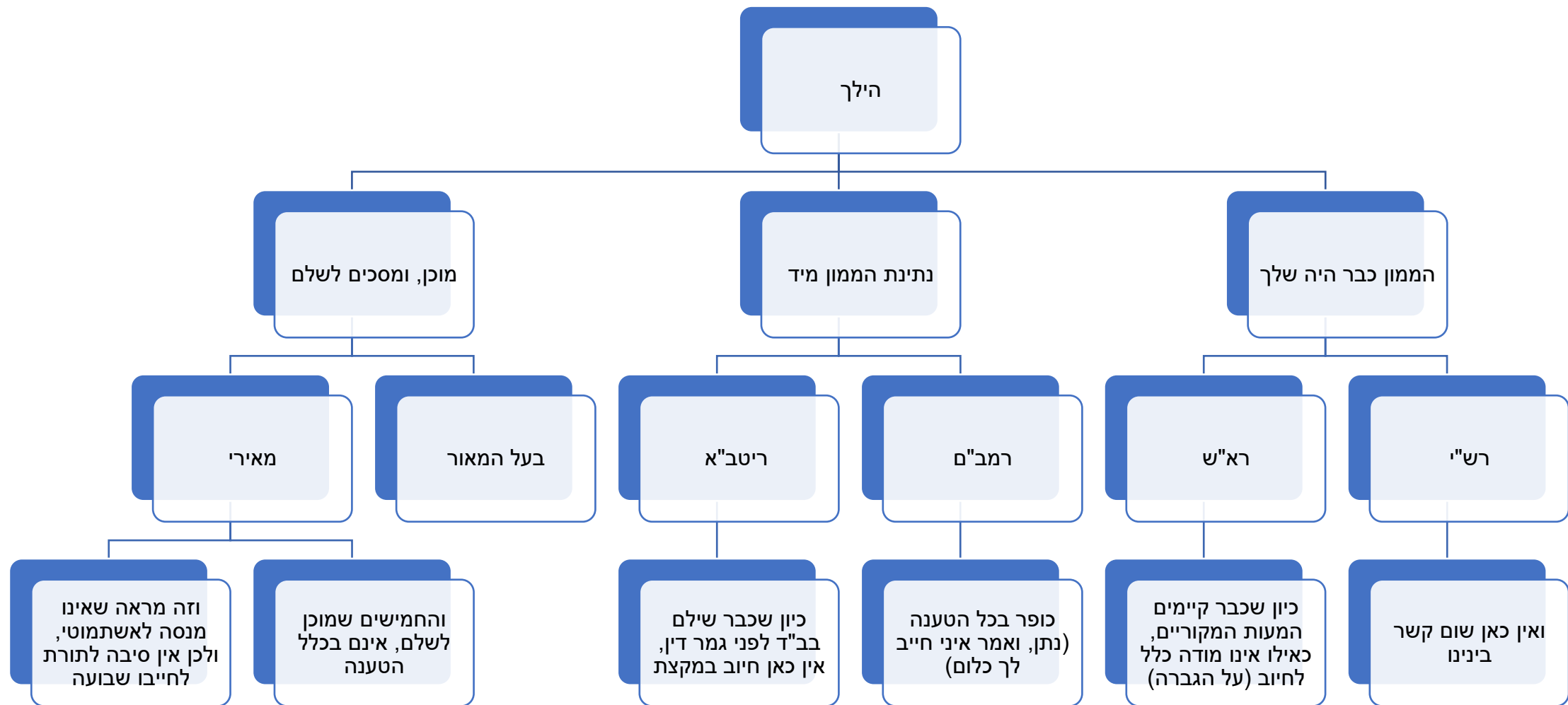
רש"י מסכת בבא מציעא דף ד עמוד א
והילך - לא הוצאתים, והן שלך בכל מקום שהם.

המאור הגדול מסכת בבא מציעא דף א עמוד א

אלא כך נראה לי פירושה הילך נמי כמודה במקצת דמי ולא אמרי' כמאן דנקיט להו
בידיה דמי ואף על פי **שמזומנין לתת** ודלא כרב ששת דאי ס"ד כרב ששת וכיון
שמזומנין לתת כמאן דנקיט להו דמי והא מתני' דשנים אוחזין שהם **מזומנין לחלוק**
ואנן סהדי דמאי דתפיס הילך הוא ולא הילך דהודאה קאמרי' דהא ודאי לא קא מודה
חד מינייהו לחברי' כלל אלא הילך דהזמנת הלוקח קאמרינן אי ס"ד **כיון דמזומנין**
לחלוק כמאן דפליגי דמו א"כ ליכא שבועה כלל דהא ודאי פשיטא לן דאילו פלגואה
עד דאתי לקמן תו לא משביעינן להו אלא אמרי' המוציא מחבירו עליו הראיה וכי היכי
דהכא לא אמרי' הילך דמזומנין לחלוק כמאן דפליגי דמי הם ה"נ במודה מקצת לא
אמרי' הילך שמזומנין לתת כמאן דנקיט להו דמי

קצות החושן סימן פז

(ב) מוכן בידו. וכתב הש"ך (סק"ג) דהיינו דוקא במלוה אבל בפקדון אפילו איתיה בביתיה של נפקד הו"ל הילך דכל היכא דאיתא ברשותא דמאריה איתיה וע"ש. ואם אחד תובע לחבירו מכרת או נתת לי מאוצר זה שני סאים חטין וזה אומר סאה אחת הוי מודה במקצת, ואף על גב דהו"ל כמו פקדון כיון דקנה מאוצר זה, מ"מ כיון דאינו מסוים לא הוי הילך. ולמדנו אותו מדברי נימוקי יוסף פרק השואל (ב"מ נז, ב בדפי הרי"ף) גבי מחליף פרה בחמור וז"ל, וכגון שטענו עבד גדול בכסותו ואמר לו מוכר חד עבד וחד כסות ידענא אבל איני יודע אם גדול או קטן וכו', הא מוקי לה בגמרא בדלייפי וכו', ומכל מקום לאו הילך הוא כיון שאין הבגד שתובע לו מסויים אלא יתן לו ג' אמות מהבגד ממקום שירצה א"כ הרי הוא מחויב שבועה על הבגד ע"ש. וא"כ הכא נמי כיון דאין הפקדון מסויים דיכול ליתן איזה שירצה מתוך האוצר ולא הוי הילך אלא בפקדון המסויים. אלא דאיכא למידק בהא דאמרינן ריש פ"ק דמציעא (ד, א) ותנא תונא לאידך דר' חייא וכו' ע"ש, והתם אין ההודאה כבר מסויים דהא אמרינן מאי חזית דפלגת הכא פלוג הכא, וא"כ אמאי הו"ל הילך. ואפשר לחלק דהתם כיון דאין הבחירה ביד המודה ליתן לו איזה חלק שירצה אלא הב"ד הוא דחולקין הו"ל הילך אבל היכא דהמודה אית ליה הבחירה ליתן לו איזו שירצה לא הוי הילך:

שבועת מודה
במקצת

מודה במקצת
דווקא מחייב
שבועה

כופר בכל גם
עקרוני חייב

עצם החיוב
ממון בחצי

כי יש רגליים
לדבר

כי עכשיו
הטענה של
התובע חשובה

חזקה אין אדם
טובע ולא לו

עצם הטענה
מחייב שבועה
כתגובה

דעה 2 בתוס
כתובות

רמב"ן
תוס ד. (נראה
דמשקר)

תוס ד. (טענה
חשובה)

רש"י ב"ק